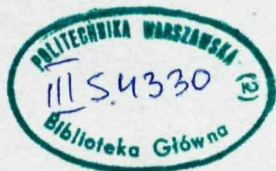

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

80

MICHAŁ BROSZKO

(1880—1954)

Michał Broszko urodził się 29 II 1880 r. w Przemyślanach koło Lwowa w rodzinie chłopskiej. W 1899 r. ukończył V Gimnazjum we Lwowie i rozpoczął studia mechaniczne i elektrotechniczne w lwowskiej Szkole Politechnicznej. Dyplom inżyniera uzyskał w 1907 r. na Politechnice w Monachium.

Jeszcze jako student Szkoły Politechnicznej we Lwowie został asystentem w Katedrze Mechaniki Teoretycznej oraz pracownikiem lwowskiej firmy „Sokolnicki i Wiśniewski”. Po uzyskaniu dyplomu przez półtora roku pracował jako konstruktor turbin wodnych w fabryce „Briegleb, Hansen and Co” w Gotha, a w roku akad. 1909/1910 jako asystent w Politechnice w Brunzwiku. Jesienią 1910 r. wyjechał na rok do Hiszpanii, aby objąć stanowisko pierwszego konstruktora w firmie „Construcciones Mecánicas y Eléctricas” w Barcelonie. Na przełomie 1911/1912 r. przez kilka miesięcy pracował w fabryce „G. Luther” w Brunzwiku, potem w firmie „J. M. Voith” w Heidenhaimie i St. Pölten.

Zdobywszy potrzebną praktykę zawodową w 1912 r. powrócił na stałe do kraju i początkowo osiedlił się w Przemysłu. Otrzymał tam stanowisko kierownika Miejskiego Biura Wodociągowego i Zakładu Energetycznego, a następnie dyrektora miejskiej elektrowni. W latach 1917—1921 we Lwowie prowadził jako kierownik techniczny i współwłaściciel Biuro Techniczne dla budowy zakładów przemysłowych. W 1921 r. przez kilka miesięcy pracował jako nauczyciel w Państwowej Szkole Budowy Maszyn w Grudziądzu, po czym przeniósł się do Warszawy, gdzie 24 XII został mianowany profesorem nadzwyczajnym Politechniki Warszawskiej (PW) i objął Katedrę Części Maszyn na Wydziale Mechanicznym. Po zwinięciu tej katedry 29 VII 1926 r. prof. M. Broszko otrzymał Katedrę Mechaniki I, a 5 III 1930 r. został mianowany profesorem zwyczajnym oraz kierownikiem Katedry Mechaniki II na tym samym wydziale i funkcję tę sprawował do 1939 r. W latach 1926—1928 był jednocześnie dziekanem Wydziału Mechanicznego PW.

W czasie okupacji hitlerowskiej prof. M. Broszko wykładał w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej (1942—1944), gdzie — oprócz dozwolonego przez Niemców — realizowano rozszerzony program nauczania na poziomie akademickim. Prowadził również wykłady na tajnych kursach politechnicznych.

Po wyzwoleniu przez kilka miesięcy kierował Katedrą Hydrodynamiki w Politechnice Śląskiej z tymczasową siedzibą w Krakowie, a w październiku 1945 r. został oddelegowany do Politechniki Gdańskiej. Zorganizował w niej od podstaw Katedrę Hydromechaniki i Budowy Turbin Wodnych, którą kierował do 1954 r. oraz pierwsze w Polsce Laboratorium Hydrotechniczne. W latach 1952—1954 kierował równocześnie Zakładem Maszyn Wirnikowych Polskiej Akademii Nauk (PAN).

Dorobek naukowy prof. M. Broszki, zawarty w ponad 40 publikacjach, obejmuje przede wszystkim zagadnienia

z dziedziny hydromechaniki, szczególnie dotyczące teorii przepływów oraz podstaw dynamiki cieczy. Zajmował się również teorią turbin wodnych i zagadnieniami wytrzymałości materiałów.

Zmierzając do wyjaśnienia praw rządzących ruchem cieczy rzeczywistych, stworzył oryginalną teorię, podającą równanie hydrodynamiczne dla opisanego tego ruchu i wyjaśniającą mechanizm ruchu uwarstwionego i burzliwego występowaniem dwojakości zjawisk hydrodynamicznych. („Nowa teoria ruchu cieczy rzeczywistych”, *lwowskie Czasopismo Techniczne*, 1921). Teoria ta dała impuls do badań teoretycznych i doświadczalnych m.in. w USA. Przez kilkanaście lat prof. M. Broszko pracował nad zagadnieniami teorii ruchu burzliwego, lecz wszystkie materiały na ten temat uległy zniszczeniu w powstaniu warszawskim. Po wyzwoleniu prof. M. Broszko zrekonstruował swoje dociekania i ujął je w ramy nowej teorii, ogłoszonej w pracy „On the Problems of Turbulence and on the Foundations of Hydromechanics” (1946).

W dziedzinie turbin wodnych był prof. M. Broszko cenionym konstruktorem i wybitnym teoretykiem. Jeszcze w czasie pobytu w Hiszpanii zaprojektował wielką centralę wodno-elektryczną w El Chorro w Maladze, stworzył projekt urządzeń mechanicznych zakładów wodnych centrali miasta Madrytu oraz projekt centrali hydroelektrycznej przedsiębiorstwa Comphania do Panel do Prado w Portugalii. Jako kierownik Miejskiego Biura Wodociągowego i Zakładu Energetycznego, a potem dyrektor elektrowni miejskiej w Przemysłu zaprojektował urządzenia maszynowe miejskiego wodociągu oraz rozbudowę elektrowni. Był również autorem projektów kilku dużych zakładów turbiniowych i hydrotechnicznych w różnych miejscowościach Małopolski.

W dziedzinie wytrzymałości materiałów interesował się zagadnieniami wybożenia. W swych pracach wykazał błędność niektórych teorii z tego zakresu i podał sformułowania umożliwiające uzgodnienie teorii wybożenia z doświadczeniem. Był też organizatorem badań nad wytrzymałością materiałów na ściskanie i wyginanie.

Prof. M. Broszko był od 1923 r. członkiem korespondentem, a od 1932 r. członkiem Akademii Nauk Technicznych. W 1933 r. został członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W latach 1950—1952 był członkiem Komisji Nauk Technicznych Polskiej Akademii Umiejętności, a od 1952 r. członkiem PAN. W latach 1951—1953 pełnił funkcję wiceprezesa Polskiego Towarzystwa Matematycznego.

Za osiągnięcia naukowe prof. M. Broszko otrzymał w 1951 r. nagrodę państwową I stopnia. W 1952 r. został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł w Gdańsku 8 XI 1954 r. i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

Opracowała Halina Rzeszut